

Univerzitet u Sarajevu
Centar za interdisciplinarne studije

Nastavni plan i program trećeg ciklusa studija:

**UPRAVLJANJE DRŽAVOM, JAVNIM I
CIVILNIM SEKTOROM**

Sarajevo, oktobar 2014

Prijedlog za pokretanje trećeg ciklusa doktorskog programa:

„UPRAVLJANJE DRŽAVOM, JAVNIM I CIVILNIM SEKTOROM“

• ELABORAT ZA POKRETANJE DOKTORSKOG STUDIJA

I - Postdiplomski studij „Upravljanje državom i humanitarni poslovi“ („State Management and Humanitarian Affairs“ 2002-2009.) kao neophodni preduvjet za pokretanje doktorskog studija

Magistarski program „Upravljanje državom i humanitarni poslovi“ (2002-2009.) formiran je kao zajednički projekat tri evropska univerziteta i to: Univerziteta La Sapienza u Rimu, Univerziteta u Beogradu i Univerziteta u Sarajevu. Cjelokupan program nastave, pohađanje ispita te pisanje i odbrana magistarskog rada u okviru magistarskog studija „Upravljanje državom i humanitarni poslovi“ izvođeni su na engleskom jeziku. Magistarski studij je upisalo pet generacija studenata, u okviru čega je studij do 2009. godine uspješno završilo 107 magistranata.

Magistarski program „Upravljanje državom i humanitarni poslovi“ nosio je 90 ECTS-a i obuhvatao je 8 modula: Metodologija društvenih istraživanja; Geopolitika; Izgradnja institucija i ljudska prava; Međunarodni odnosi i međunarodne organizacije; Ekonomija; Održiva zaštita okoliša; Menadžment u zdravstvu i Krizni menadžment. Isto tako, magistarski studij je uključivao i praksu, izradu te odbranu magistarskog rada.

Studenti polaznici magistarskog studija „Upravljanje državom i humanitarni poslovi“ imali su posebno značajnu mogućnost da, u okviru saradnje sa Univerzitetom La Sapienza iz Rima borave u Italiji, prisustvuju nastavi kao i da polažu po jedan modul. Studenti prve dvije generacije postdiplomskog studija imali su obezbijeđen 4-mjesečni boravak, dok su studenti narednih generacija boravili po mjesec dana u Rimu. Posebno je važno spomenuti radionice (workshopove) koje je organizovao Univerzitet La Sapienza iz Rima, u okviru kojih su zajedno učestvovali kako studenti tako i profesori Univerziteta iz Sarajeva i Beograda:

- ✚ “Global issues of the 21st Century and United Nations Challenges“ (2005.);
- ✚ “Winners and losers of globalisation: impact on poverty and Millennium goals” (2007.)
- ✚ “Institutions, security and development. The stabilization and association process of the Eastern European countries to the EU” (2008.).

Magistarski studij „Upravljanje državom i humanitarni poslovi“ bio je jedan od prvih studija koji je u velikoj mjeri ispunjavao kriterije Bolonjskog procesa. U tom smislu studentima i profesorima je bila omogućena mobilnost, što znači da su studenti pohađali nastavu u Rimu, dok su profesori iz Bosne i Hercegovine izvodili nastavu i učestvovali u radionicama u Italiji, a profesori iz Italije su predavali u Sarajevu. Magistarski studij „Upravljanje državom i humanitarni poslovi završio je veliki broj studenata kako iz regiona Evrope tako i šire.

II - Master studij „Upravljanje državom i nevladinim organizacijama“ (2010.)

Šesta i sedma generacija studenata magistarskog studija upisane su ak. 2010/2011, odnosno 2011/2012 godine u okviru inoviranog master programa (II ciklus) pod naslovom „Upravljanje državom i nevladinim organizacijama“ a uz podršku Agencije za državnu službu Bosne i Hercegovine.

Izgradnja stabilne, efikasne i profesionalne javne uprave odnosno državne službe jedan je od osnovnih izazova, dok istovremeno otvara nove mogućnosti Bosni i Hercegovini na njenom putu ka integraciji u Evropsku uniju. Bosna i Hercegovina svakako mora ojačati postojeće upravne kapacitete, dok je jedan od načina postizanja navedenog cilja obrazovanje državnih službenika. S druge strane, kroz podizanje svijesti o važnosti procesa koji su bitni za Bosnu i Hercegovinu, nevladine organizacije utječu kako na vladajuće strukture i njihove interesne grupe tako i na javno mnijenje te se stoga se civilno društvo u Bosni i Hercegovini može ojačati kroz programe edukacije o nevladinom sektoru.

Magistarski studij "Upravljanje državom i nevladinim organizacijama" namijenjen je službenicima koji rade u javnom sektoru na svim nivoima, osobama zaposlenim u nevladinim i drugim organizacijama, kao i tek diplomiranim studentima koji žele započeti karijeru u državnoj službi ili nevladinom sektoru. Program modula je osmišljen kako bi izašao u susret potrebama sadašnjih menadžera, ali i studenata koji se pripremaju za menadžersku karijeru. Program ima za cilj pripremiti studente za rukovodeće pozicije u neprofitnom i javnom sektoru. Neke od tema koje se obrađuju tokom studija su organizacijski menadžment, strateška komunikacija, finansiranje javnih i nevladinih organizacija.

Za uspješan završetak magistarskog studija student mora zadovoljiti sljedeće uvjete: uspješno položiti deset kurseva organiziranih prema sistemu kontinuiranog ocjenjivanja, nakon čega slijedi stažiranje i usmena odbrana magistarske teze. Program se izvodi na bosanskom/hrvatskom/srpskom i engleskom jeziku. Kursevi se sastoje od predavanja, učešća studenata u individualnim i grupnim aktivnostima, te prezentacija i diskusija o relevantnim temama. Predavači su cijenjeni domaći i inozemni profesori i stručnjaci sa međunarodno priznatim referencama u obalstima u kojima djeluju.

Tokom prva tri semestra studenti pohađaju i polažu ispit iz sljedećih obaveznih kurseva: Metodologija društvenog istraživanja, Državna uprava, Ekonomske javne politike, Dobro upravljanje, Organizacijsko ponašanje, Civilno društvo i nevladin sektor, Finansiranje javnog

sektora, Strateško komuniciranje, Projektni menadžment, Marketing države i nevladinih organizacija.

U okviru prvog i drugog semestra studenti su obavezni da napišu prijedlog teme, nakon čega u trećem semestru slijedi odobrenje mentora za izradu predložene teme. Četvrti semestar je rezerviran za jednomjesečno stažiranje u državnoj upravi ili jednoj od nevladinih organizacija kao i za pisanje i odbranu magistarske teze. Uspješnim završetkom studija student stiže 120 ECTS-a te diplomu magistra "Upravljanja državom i nevladinim organizacijama" koju izdaje Univerzitet u Sarajevu.

III - O programu doktorskog studija „Upravljanje državom, javnim i civilnim sektorom“

Ideja za pokretanje doktorskog studija „Upravljanje državom, javnim i civilnim sektorom“ proizašla je iz egzistencijalne, moralne pa i svake druge obaveze jednog dijela akademskog osoblja Univerziteta u Sarajevu da, u okvirima naših mogućnosti, damo doprinos izlasku iz krize u kojoj se našla država Bosna i Hercegovina. Država Bosna i Hercegovina, nakon potpisivanja Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini (1995.) pristupila je Vijeću Evrope (24. Aprila 2002.) i potpisala Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju sa Evropskom Unijom (2008.), radi napredovanja ka članstvu u Evropskoj uniji. Desilo se, međutim, da od tog vremena, država Bosna i Hercegovina u pogledu kako dosadašnjeg kapaciteta upravljanja društvom i postignutim rezultatima u ekonomskom i drugom razvoju, bilježi, nažalost, samo negativne efekte, tako da se danas uz Somaliju, Afganistan, Nigeriju i ostale nalazi na listi država koje se suočavaju sa ogromnim poteškoćama (Failed State Index).¹

Evropska komisija je utvrdila da u pogledu političkih i ekonomskih kriterija, država Bosna i Hercegovina „krši Privremeni sporazum zbog neusklađenosti sa Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava“, i da nema značajnijih pomaka u pogledu „razvijanja profesionalne, odgovorne, transparentne i efikasne državne službe zasnovane na uspješnosti i stručnosti na svim nivoima vlasti.“² Složena i preglomazna institucionalna struktura države i dalje otežava efikasnost – i kako se to dalje navodi u Izvještaju iz 2011. godine - uprkos svim pravosudnim reformama broj neriješenih predmeta i dalje iznosi 2.1 milion. Posebno je naglašeno da ne postoje efikasne istrage, krivična gonjenja i presude za korupciju na visokom nivou.

Evropski sud za ljudska prava u Strasbourgu donio je do sada protiv Bosne i Hercegovine 14 presuda, a u postupku se trenutno nalazi oko 1.300 aplikacija. Aplikantima u Bosni i Hercegovini kod kojih je utvrđeno kršenje ljudskih prava i osnovnih sloboda isplaćeno je do sada 3 miliona KM, dok će isplate pravičnih naknada za daljne presude donesene protiv države Bosne i Hercegovine, sigurno dovesti Bosnu i Hercegovinu do neodržive finansijske situacije. I konačno, apsolutno je porazno, da je država Bosna i Hercegovina jedina evropska

¹ <http://ffp.statesindex.org> , web stranici pristupljeno 16.10.2014.

² <http://www.dei.gov.ba/dei/dokumenti/prosirenje> ; web stranici pristupljeno 16.10.2014.

država čiji Ustav već devetnaest godina sadrži diskriminatorne odredbe po osnovu nacionalne pripadnosti građana.³

Posebna potreba za pokretanjem doktorskog studija „Upravljanje državom, javnim i civilnim sektorom“ iskazuje se i u rezolucijama koje je donijela Parlamentarna skupština Vijeća Evrope o situaciji u Bosni i Hercegovini, posebno u Rezoluciji br. 1513 iz 2006. godine. Tu se ističe da država Bosna i Hercegovina nije dovoljno snažna, efikasna i sposobna da ostvaruje niti vlastite ciljeve a niti ciljeve Evropske unije. U državi Bosni i Hercegovini se danas i dalje troši oko 60% BDP-a na održavanje državnih i entitetskih institucija sa 3 rotirajuća predsjednika na državnoj razini, 2 predsjednika na razini entiteta, 13 predsjednika vlada, preko 180 ministara, 760 članova raznih zakonodavnih tijela i 148 općina.

Polazeći od toga, Rezolucija naglašava da država Bosna i Hercegovina mora izvršiti temeljitu rekonstrukciju političkog sistema koji se bazira na etničkoj zastupljenosti u sistem koji će se bazirati na zastupljenosti građana. U tom smislu Rezolucija Vijeća Evrope 1513 poziva vlasti države Bosne i Hercegovine da izrade novi ustav u kojem će se mehanizmi etničkog zastupanja zamijeniti građanskim, a donošenje odluka biti učinkovito i racionalno.

S obzirom da je jedina mogućnost izlaska iz navedenih poteškoća osposobljavanje države Bosne i Hercegovine kao moderne i funkcionalne demokratske države utemeljene na principu vladavine prava u pravcu njene uspješne integracije u Evropsku uniju, doktorski studij „Upravljanje državom, javnim i civilnim sektorom“ educira polaznike za aktivno djelovanje u cilju izgradnje države Bosne i Hercegovine ali i realizacije zahtjeva koji su postavljeni pred kandidate za članstvo u Evropskoj uniji. Izvođenje doktorskih studija u skladu je sa Kriterijima iz Kopenhagena (1993.) koji su ujedno i pristupni kriteriji za članstvo u Evropskoj uniji:

- ✚ I - Politički kriterij – stabilnost institucija koje osiguravaju demokraciju, vladavinu prava, poštivanje ljudskih prava i zaštitu manjina;
- ✚ II - Ekonomski kriterij – postojanje funkcionalne tržišne privrede, sposobne da se nosi s pritiskom konkurencije i tržišnim snagama unutar Evropske unije;
- ✚ III - Pravni kriterij – sposobnost preuzimanja obaveza članstva, uključujući privrženost ciljevima političke, ekonomske i monetarne unije.⁴

Daljni pravac razvoja doktorskih studija obuhvatit će i Kriterije iz Madrida, tzv. administrativne kriterije (1995.), koji se odnose na prilagođavanje administrativne strukture s ciljem stvaranja uvjeta za što kvalitetnije usklađivanje zakonodavstva države Bosne i Hercegovine i Evropske unije, tj. uspješno privođenje kraju integrativnih procesa.⁵ To podrazumijeva neophodnu edukaciju polaznika doktorskih studija „Upravljanje državom,

³ http://www.mhrr.gov.ba/ured_zastupnika ; web stranici pristupljeno 16.10. 2014.

⁴ <http://www.dei.gov.ba/dokumenti> ; web stranici pristupljeno 16.10.2014.

⁵ <http://www.dei.gov.ba/dokumenti> ; web stranici pristupljeno 16.10.2014.

javnim i civilnim sektorom“ u cilju jačanja administrativne sposobnosti i stvaranja efikasnog državnog sistema uprave za provođenje *acquis communautaire-a*, i drugih obaveza koje proizilaze iz članstva u Evropskoj uniji.

Polaznici doktorskih studija „Upravljanje državom, javnim i civilnim sektorom“ se već, pohađanjem nastave i praćenjem vrednovanja rezultata kroz utvrđene provjere znanja, u skladu sa nastavnim programom koji je napravljen u cilju „napretka“ države Bosne i Hercegovine ka evropskim integracijama, osposobljavaju za prijavu i prezentaciju izabrane teme doktorske disertacije. Sam rad na doktorskoj disertaciji uz aktivan odnos sa izabranim mentorom razvija se kroz naučno-istraživački projekat. Putem predviđenih naučnih disciplina unapređuje se kreativno razmišljanje samih polaznika doktorskih studija, na koji način se koristeći sredstva i metode naučno-istraživačkog rada može dati doprinos rješenju konkretnog problema, što u našem slučaju predstavlja izlazak iz krize države Bosne i Hercegovine.

Same nastavno-naučne discipline su koncipirane na način da osposobe polaznike doktorskih studija, da saznanja do koji budu došli iskoriste za praktično djelovanje u onim oblastima gdje već primarno djeluju i daju vlastiti doprinos. Polaznici doktorskih studija „Upravljanje državom, javnim i civilnim sektorom“ primarno će proširiti svoje temeljno znanje u navedenim oblastima, te se pri tome osposobiti za samostalan rad na naučno-istraživačkom projektu. Nova saznanja koja će polaznici dokorskog studija „Upravljanje državom, javnim i civilnim sektorom“ steći, biti će od velike koristi, i za pisanje i za objavljivanje naučno-istraživačkih radova kako u relevantnim domaćim tako i u stranim publikacijama.

Pri tome, nakon završetka trećeg ciklusa studija u skladu sa Pravilima studiranja Univerziteta u Sarajevu, studenti se osposobljavaju za samostalni istraživački rad u oblasti doktorskih studija „Upravljanje državom, javnim i civilnim sektorom“, te raspolažu samostalnom primjenom vještina i metoda u svojoj oblasti; pokazuju sposobnost sintetiziranja, eksplikacije, oblikovanja, primjenjivanja, implementacije i prihvatanja procesa zasnovanih na nauci; originalnim istraživanjem doprinose proširenju granica znanja naučnim radom; sposobni su za kritičku analizu, evaluaciju i sintezu novih ideja; te promoviraju, u akademskom i profesionalnom kontekstu, tehnološki ili kulturni napredak u društvu zasnovanom na znanju.

- **Vrsta i naziv dokorskog studija**

Doktorski studij „Upravljanje državom, javnim i civilnim sektorom“

Oblast: društvene nauke

Podoblast: interdisciplinarna

- **Nosilac doktorskog studija „Upravljanje državom, javnim i civilnim sektorom“ i partnerski univerziteti**

Centar za interdisciplinarne studije okuplja više od 200 istaknutih domaćih i međunarodnih stručnjaka iz različitih naučnih oblasti, koji zajedno rade na obrazovnim i istraživačkim projektima. Također, ostvarena je saradnja sa oko 100 nevladinih i vladinih organizacija/institucija iz regiona.

Dosadašnji partneri Centra za intrdisciplinarne studije Univerziteta u Sarajevu u izvođenju nastave u okviru magistarskog studija „Upravljanje državom i humanitarni poslovi“ bili su Univerzitet La Sapienza iz Rima i Univerzitet u Beogradu.

Partnerski univerziteti na ostalim programima koji su i potencijalni partneri na izvođenju doktorskog studija „Upravljanje državom, javnim i civilnim sektorom“ su: University of Bologna - Istituto per l'Europa Centro-Orientale e Balcanica; Karl Franzens Univerzitet – European training and Reserach centre for Human Rights and Democracy; Univerzitet u Zagrebu - Filozofski fakultet; New Bulgarian Universit - Political Science Department; London School of Economics and Political Science - Centre for the Study of Global Governance; Univerzitet u Beogradu - Rektorat Univerziteta - Forum for Ethnic Relations; Human Rights Center / Centar za ljudska prava -University of Sarajevo / Univerzitet u Sarajevu; European Public Law Centre; Ss Cyril and Methodius University - Institute for Sociological, Political and Juridical Research;University of Tirana; Univeristy of Prishtina; Arizona State University; The Millikan Centre: Russian, Eurasian and East European Studies; University of Copenhagen - Department of Cross-Cultural and Regional Studies; University of Oslo - Department of Culture Studies and Oriental Languages; University of Gothenburg - Department of Literature, History of Ideas and Religion; University of Vienna - Department of Social Studies of Science; University of Stockholm - Centre for Gender Studies; University of Uppsala - Center for Gender Research; Euro Balkan Institute Skopje - Institute in Social Sciences and Humanities; Centre for Women Studies/Centar za ženske studije, Zagreb.

- **Popis svih modula sa nosiocima nastave i brojem (E)CTS studijskih bodova**

Obavezni predmeti:

1. Metodologija/epistemologija društvenih istraživanja, Prof. dr Senadin Lavić, Univerzitet u Sarajevu, 5 ECTS
2. Monetarna i fiskalna politika EU, Prof. dr Željko Rička, Univerzitet u Zenici, 10 ECTS
3. Produktivnost i konkurentnost zemalja, Prof. dr Vjekoslav Domljan, SSST, 5 ECTS

4. Civilno društvo i izgradnja mira, Prof. dr Nerzuk Ćurak, Univerzitet u Sarajevu, 5 ECTS
5. Strateško komuniciranje i politika (evropski kontekst), Prof. dr Jelenka Voćkić Avdagić, Univerzitet u Sarajevu, 5 ECTS
6. Državna uprava, Doc. dr Elmir Sadiković, Univerzitet u Sarajevu, 10 ECTS
7. Ustavno uređenje Bosne i Hercegovine, Prof. dr Lada Sadiković, Univerzitet u Sarajevu, 10 ECTS
8. Leadership, Prof. dr Dževad Šehić, Univerzitet u Sarajevu, 5 ECTS

Izborni predmeti:

1. Napredni marketing neprofitnih organizacija, Prof. dr Almir Peštek, Univerzitet u Sarajevu, 5 ECTS
2. Napredni marketing menadžment, Prof. dr Almir Peštek, Univerzitet u Sarajevu, 5 ECTS
3. E – marketing, Prof. dr Almir Peštek, Univerzitet u Sarajevu, 5 ECTS

• Mjesto realizacije studijskog programa

Centar za interdisciplinarne studije Univerziteta u Sarajevu, Kampus Univerziteta u Sarajevu, Zmaja od Bosne 8, Sarajevo

• Podaci o opremi

Centar za interdisciplinarne studije ima obezbjeđen prostor i tehničku opremu za izvođenje nastave. Studenti, polaznici postdiplomskih studija imaju na raspolaganju salu sa kompjuterima kao i bibiloteku Centra za ljudska prava sa više od 5.500 najnovijih bibliotečkih jedinica, on-line katalog te pristup najsavremenijim bazama podataka. Osoblje Biblioteke Centra za ljudska prava su diplomirani bibliotekari – dokumentalisti, obučeni u skladu sa najvišim kriterijima izvođenja nastavno-naučnog procesa.

- **Broj mogućih kandidata polaznika doktorskih studija “Upravljanje državom, javnim i civilnim sektorom”**

Minimalni broj studenata za izvođenje nastavno-istraživačkog procesa u okviru doktorskih studija “Upravljanje državom, javnim i civilnim sektorom” je deset (10).

- **Nivo i vrsta/oblast obrazovanja kandidata koji mogu upisati doktorski studij**

U pogledu nivoa i vrste/oblasti obrazovanja, kandidati kojima je namijenjen doktorski studij „Upravljanje državom, javnim i civilnim sektorom“ su sljedeći :

- kandidati koji su stekli diplomu magistra nauka prije uvođenja trocikličnog studija po Bolonjskim principima;
- kandidati koji su stekli diplomu II ciklusa Master studija iz oblasti društvenih, humanističkih, te relevantnih interdisciplinarnih nauka (3+2 i 4+1).

Doktorski studij „Upravljanje državom, javnim i civilnim sektorom“ će se ravnopravno izvoditi na dva jezika i to jednom od tri službena jezika BiH (bosanskom/hrvatskom/srpskom jeziku) i engleskom jeziku.

- **Uslovi upisa**

Uslovi upisa i kriteriji za izbor kandidata za pristupanje doktorskim studijama „Upravljanje državom, javnim i civilnim sektorom“ su: intervju sa kandidatom, prethodni akademski uspjeh (diplome o završenom prethodnom univerzitetskom obrazovanju i uvjerenja o položenim ispitima tokom prethodnih studija, uvjerenje o poznavanju engleskog jezika, dva pisma preporuke, pismo namjere/motivacije.

- **Kriteriji i postupci odabira polaznika**

Nastavno-naučno vijeće dokorskog studija formira Komisiju za upis kandidata koji budu ostvarili navedene uvjete. Nastavno-naučno vijeće dokorskog studija „Upravljanje državom, javnim i civilnim sektorom“ nadležno je za konačni izbor kandidata prema rang listi sastavljenoj od strane Komsija za upis kandidata.

- **Zvanje koje se dodjeljuje okončanjem studija**

Doktor društvenih nauka u oblasti upravljanja državom, javnim i civilnim sektorom

Diplomu izdaje Univerzitet u Sarajevu

- **Procjena troškova studija i upisnine**

Cijena doktorskog studija biti će 5500 KM po školskoj godini, što znači da je ukupna cijena studija 16500 KM (U skladu sa Odlukom Vlade Kantona Sarajevo broj 02-05-19288-9/09 od 11.06.2009. godine).

Nastavni plan III ciklusa studija

I semestar: studenti/ice pohađaju četiri obavezna predmeta

Semestar	Nastavni predmet	Sati	ECTS	Status predmeta	Odgovorni nastavnik/ca
I	Metodologija/epistemologija društvenih istraživanja	1+1+1	5	obavezan	Prof. dr Senadin Lavić, Univerzitet u Sarajevu
I	Ustavno uređenje Bosne i Hercegovine	2+1+1	10	obavezan	Prof. dr Lada Sadiković, Univerzitet u Sarajevu
I	Državna uprava	2+1+1	10	obavezan	Doc. dr Elmira Sadiković, Univerzitet u Sarajevu
I	Leadership	1+1+1	5	obavezan	Prof. dr Dževad Šehić, Univerzitet u Sarajevu
semestar ukupno			30		

II semestar: studenti/ice pohađaju četiri obavezna i jedan izborni predmet

Semestar	Nastavni predmet	Sati	ECTS	Status predmeta	Odgovorni nastavnik/ca
II	Monetarna i fiskalna politika EU	2+1+1	10	obavezan	Prof. dr Željko Rička, Univerzitet u Zenici
II	Produktivnost i konkurentnost zemalja	1+1+1	5	obavezan	Prof. dr Vjekoslav Domljan, SSST
II	Strateško komuniciranje i politika (evropski kontekst)	1+1+1	5	obavezan	Prof. dr Jelenka Voćkić – Avdagić, Univerzitet u Sarajevu
II	Civilno društvo i izgradnja mira	1+1+1	5	obavezan	Prof. dr Nerzuk Ćurak, Univerzitet u Sarajevu

II	Izbor sa ponuđene liste izbornih predmeta: Napredni marketing neprofitnih organizacija Napredni marketing menadžment E – marketing	1+1+1	5	izborni	Prof. dr Almir Peštek, Univerzitet u Sarajevu
semestar ukupno			30		

III semestar: istraživački rad

Semestar	Nastavni predmet	Sati	ECTS	Status predmeta	Odgovorni nastavnik/ca
III	Istraživanje		10		
III	Rad na doktorskoj disertaciji/ Istraživački rad/izrada rada, konsultacije Praćenje i statistička obrada određenih pojava Anketiranje		10		
III	Publikacija (1 naučni rad)		10		
semestar ukupno			30		

IV semestar: istraživački rad

Semestar	Nastavni predmet	Sati	ECTS	Status predmeta	Odgovorni nastavnik/ca
IV	Seminar – Izvještaj o napretku		10		
IV	Rad na doktorskoj disertaciji/ Istraživački rad/izrada rada		10		

IV	Dodatne istraživačke aktivnosti Pretraživanje relevantne literature Analiza slučajeva Intervju sa ocjenom rezultata aktivnosti Okrugli sto sa evaluacijom zaključaka		10		
semestar ukupno			30		

V semestar: istraživački rad

Semestar	Nastavni predmet	Sati	ECTS	Status predmeta	Odgovorni nastavnik/ca
V	Istraživački rad/izrada rada		20		
V	Seminar – Izvještaj o napretku		10		
semestar ukupno			30		

VI semestar: finaliziranje i javna odbrana doktorske disertacije

Semestar	Nastavni predmet	Sati	ECTS	Status predmeta	Odgovorni nastavnik/ca
VI	Rad na doktorskoj disertaciji/ Istraživački rad/izrada rada		20		
VI	Odbrana doktorske disertacije		10		
semestar ukupno			30		

UKUPNO			180		
---------------	--	--	------------	--	--

Tokom četvrtog, petog i šestog semestra odvijaju se kontinuirane individualne i grupne konsultacije, te individualni istraživački rad i rad na izradi disertacije.

Dodatne istraživačke aktivnosti definišu se Planom istraživanja kojeg student/ica pravi zajedno sa mentorom/icom. Dodatne aktivnosti mogu uključivati: učešće na domaćim i međunarodnim konferencijama; prezentiranje radova na konferencijama, stručni boravak, objavljivanje u referentnim časopisima, predavački rad, itd. Plan uključuje i rokove izrade i prezentacije rezultata doktorskog istraživanja u različitim fazama rada na doktorskoj disertaciji, a prema Pravilima studiranja za III ciklus na Univerzitetu u Sarajevu.

NASTAVNI PROGRAM

Šifra predmeta		Fakultet/ Akademija/ Visoka škola	Univerzitet u Sarajevu, Centar za interdisciplinarnе studije
Naziv predmeta	Metodologija/epistemologija društvenih istraživanja	Nosilac predmeta	Prof. dr. Senadin Lavić
Tip predmeta	Obavezni	Broj ECTS bodova	5
Godina	I	Semestar	I
Kontakt sati	15	Vježbe, konsultacije	15

Uvod i svrha modula:

Modul Metodologija/epistemologija društvenih istraživanja prezentira se studentima trogodišnjeg doktorskog studija u sklopu doktorskog studija Upravljanje državom, javnim i civilnim sektorom. Podrazumijeva se da su studenti već imali priliku da se susretnu s pitanjima metodološke i epistemološke naravi, tj. da su nekada slušali predmete kao što su: filozofija, gnoseologija, logika i metodologija ili da su imali mogućnost da saznaju nešto o bitnim pitanjima sticanja, provjere i upotrebe znanja u društvenim znanostima.

Ciljevi modula:

Studenti će također slušati i predavanja o epistemologiji koja se odnosi na ključne probleme sticanja i razvijanja znanja u društvenim znanostima. Epistemologija (grč. *episteme* – znanje), kao teorija (naučnog) znanja ili spoznajna teorija, prema savremenim epistemološkim stanovištima, ima temeljnu zadaću da istraži i utvrdi koja su „vjerovanja“ najviše opravdana. Epistemologija je uslovljena povijesnim i drugim okolnostima u kojima djeluju znanstvenici. Studiranje epistemologije omogućava nam da uvidimo unutrašnju strukturu funkcioniranja društvene znanosti, njenu poveznaost s konteksom i impregniranost naučnog znanja s kulturno-povijesnim okvirom u kojem znanost funkcionira. Time se dodiruju pitanja autonomije znanosti, princip relevantnosti naučnog znanja, pitanje objektivnosti, oblikovanja predmeta znanosti, pitanje vrijednosne neutralnosti, scijentizma, fundacionalizma, falibilizma, spora oko metoda i pozitivizma, odnosa znanosti i društva, odnosa društvene znanosti i društvenih „zakovitosti“, dualizma nauka i drugo. Cilj je da se studenti upoznaju sa tim važnim sadržajima za razumijevanje rada znanosti, a to će im omogućiti da u kasnijem studiju lakše ovladavaju složenim pitanjima društveno-znanstvene racionalnosti.

Očekivani rezultati nastavnog procesa:

Studenti će se upoznati i ovladati metodološkim aspektima društvenih istraživanja. Bit će osposobljeni da definiraju bitna metodološka pravila u društvenim istraživanjima kao i da samostalno identificiraju i istražuju aktualne probleme u oblasti društvenih znanosti.

RB	Nastavna jedinica/teme	Način prezentacije	Broj sati
1.	Filozofske osnove znanosti i tradicionalni pristup znanju	Predavanja, vježbe	2
2.	Racionalističko-fundacionalistička koncepcija izvjesnog znanja	Predavanja, vježbe	2
3.	Znanost, istraživanje, društvo	Predavanja, vježbe	2
4.	Design (nacrt) istraživanja (Važnost nacrt istraživanja, proces istraživanja, istraživački krug, tipovi nacrt istraživanja...)	Predavanja, vježbe	2
5.	Pozitivizam, postpozitivizam, kritička teorija i konstruktivizam	Predavanja, vježbe	2
6.	Socijalna epistemologija	Predavanja, vježbe	2
7.	Socijalna epistemologija	Predavanja, vježbe	2
8.	Znanost kao forma spoznaje: induktivizam, deduktivizam, falsifikacionizam,	Predavanja, vježbe	2
9.	Rad na terenu i prikupljanje podataka (Terenski rad istraživača, <i>Feldforschung/fieldwork</i> ; metode za prikupljanje podataka: posmatranje, ispitivanje, analiza sadržaja)	Predavanja, vježbe	2
10.	Unos podataka i stvaranje Data base (baze podataka)	Predavanja, vježbe	2
11.	Unos podataka i stvaranje Data base (baze podataka)	Predavanja, vježbe	2
12.	Unos podataka i stvaranje Data base (baze podataka)	Predavanja, vježbe	2
13.	Znanje kao roba	Predavanja, vježbe	2
14.	Društvo zasnovano na znanju	Predavanja, vježbe	2
15.	Završni ispit		2

Literatura:

RB	ISBN	Autor	Naslov
	Godina	Izdavač	Da li biblioteka raspolaže

1.		Kuhn, Thomas S.	Struktura naučnih revolucija
	1974	Nolit, Beograd,	
2.		Lavić, Senadin	Pluralistička racionalnost
	2004	DES, Sarajevo,	
3.		Fayerabend, Paul	Protiv metode
	1987	V. Masleša, Sarajevo	
4.		Lavić, Senadin	Metodološke rasprave
	2014	FPN, Sarajevo	
5.		Van Doren, Charles	Povijest znanja
	2005	Mozaik knjiga, Zagreb,	
6.		Della Porta, D.	Approaches and Methodologies in the Social Sciences. A Pluralist Perspective, Cambridge
	2008	Cambridge University Press	
7.		Lavić, Senadin	Leksikon socioloških pojmova
	2014	FPN, Sarajevo	
8.		Halmi Aleksandar	Strategije kvalitativnih istraživanja u primijenjenim društvenim znanostima
	2005	Naklada slap, Zagreb	

Provjera znanja	%	Način provjere znanja	%
U toku nastavnog procesa	60	Aktivnost i prisustvo na nastavi	20
		Esej, projekat	30
		Prikaz knjige	10
Završni ispit	40	Pismeni/Usmeni	40
Ukupno	100		5 ECTS

Šifra predmeta		Fakultet/ Akademija/ Visoka škola	Univerzitet u Sarajevu, Centar za interdisciplinarnе studije
Naziv predmeta	Ustavno uređenje Bosne i Hercegovine	Nosilac predmeta	Prof. dr Lada Sadiković
Tip predmeta	Obavezni	Broj ECTS bodova	10
Godina	I	Semestar	I
Kontakt sati	30	Vježbe, konsultacije	30

Uvod i svrha modula:

Uvod i svrha modula „Ustavno uređenje Bosne i Hercegovine“ jeste unaprjeđenje znanja o aspektima savremenog ustavnog uređenja modernih evropskih demokratskih i pravnih država koje poštuju osnovna ljudska prava i temeljne slobode. Koncept savremenog ustavnog uređenja posebno je važan za državu Bosnu i Hercegovinu, koja trenutno, usljed neusaglašenosti Ustava Bosne i Hercegovine sa Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava, nije u stanju da ispuni političke i pravne kriterije koji su uvjet za punopravno članstvo u Evropskoj uniji.

Ciljevi modula:

Cilj predmeta/modula „Ustavno uređenje Bosne i Hercegovine“ je prije svega osposobljavanje u naučno-istraživačkom/edukativnom smislu studenata u oblasti izgradnje demokratske i pravne države na temelju dobrog upravljanja. Studenti treba da nakon odslušanog modula i evaluacije znanja, iskažu sposobnost samostalnog istraživačkog rada te da originalnim naučnim istraživanjem, analizom, evaluacijom i sintezom novih ideja doprinesu izgradnji demokratskih institucija u skladu sa principom vladavine prava u cilju uspješnije i brže integracije države Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju.

Očekivani rezultati nastavnog procesa:

Predmet/modul „Ustavno uređenje Bosne i Hercegovine“ u najvećoj mjeri zahtijeva aktivno učešće studenata u nastavi te njihovu prethodnu pripremu. Studenti će u toku samog nastavnog procesa vršiti pripremu za naučno-istraživački rad putem kritičke evaluacije nastavnog gradiva i odgovarajuće literature.

RB	Nastavna jedinica/teme	Način prezentacije	Broj sati
1.	Demokratska rekonstrukcija države i principi dobrog upravljanja	Predavanja, vježbe	4

2.	Politička odgovornost kao aspekt dobrog upravljanja	Predavanja, vježbe	4
3.	Državni legitimitet	Predavanja, vježbe	4
4.	Princip vladavine prava	Predavanja, vježbe	4
5.	Koncentracija i decentralizacija političke moći	Predavanja, vježbe	4
6.	Pluralistička demokracija – organizacija i funkcija političkih partija	Predavanja, vježbe	4
7.	Vrednovanje (evaluacija) tokom nastave	Predavanja, vježbe	4
8.	Dobro upravljanje kao efikasan način sprječavanja korupcije	Predavanja, vježbe	4
9.	Ljudska prava kao humana komponenta demokratske države	Predavanja, vježbe	4
10.	Država u evropskom poretku	Predavanja, vježbe	4
11.	Suverenost države u evropskom poretku	Predavanja, vježbe	4
12.	Država blagostanja	Predavanja, vježbe	4
13.	Demokratska rekonstrukcija države Bosne i Hercegovine	Predavanja, vježbe	4
14.	Usklađivanje Ustava Bosne i Hercegovine sa Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava	Predavanja, vježbe	4
15.	Bosna i Hercegovina i euroatlantske integracije	Predavanja, vježbe	4

Literatura:

RB	ISBN	Autor	Naslov
	Godina	Izdavač	Da li biblioteka raspolaže
1.	2004	King, Roger and Kendall, Gavin	The State, Democracy and Globalisation
		Palgrave Macmillan	Da
2.	2002	Haerberle, Peter	Ustavna država
		Politička kultura, Zagreb	Da

3.	2003	Cirn, Michael	Upravljanje s one strane države
		Filip Višnjić, Beograd	Da
4.	2004	Isensee, Josef	Država, ustav, demokracija
		Politička kultura, Zagreb	Da
5.	2009	Sadiković, Lada	Država u evropskom poretku
		Šahinpašić, Sarajevo/Zagreb	Da
6.	2007	Fukujama, Frensis	Građenje države
		Filip Višnjić, Beograd	Da
7.	2008	Ghani, Ashraf and Lockhart, Clare	Fixing Failed State, A Framework for Rebuilding a Fractured World
		Oxford University Press	Da
8.	2012	Sadiković, Lada	Ustav Bosne i Hercegovine, Sigurnost i ljudska prava
		Centar za sigurnosne studije BiH	Da
7.	2010	Sadiković, Lada	Ustav Bosne i Hercegovine i Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda
		Centar za ljudska prava Univerziteta u Sarajevu	Da

Provjera znanja	%	Način provjere znanja	%
U toku nastavnog procesa	60	Aktivnost i prisustvo na nastavi	20
		Esej, projekat	30
		Prikaz knjige	10
Završni ispit	40	Pismeni/Usmeni	40
Ukupno	100		10 ECTS

Šifra predmeta		Fakultet/ Akademija/ Visoka škola	Univerzitet u Sarajevu, Centar za interdisciplinarnu studiju
Naziv predmeta	Državna uprava	Nosilac predmeta	Doc. dr Elmir Sadiković
Tip predmeta	Obavezni	Broj ECTS bodova	10
Godina	I	Semestar	I
Kontakt sati	30	Vježbe, konsultacije	30

Uvod i svrha modula: Savremena državna uprava je postala pretpostavka razvoja pravne države. U okviru modula studenti će steći teorijska znanja o ustavnoj poziciji uprave u državi. Na osnovu teorije državne uprave polaznici doktorskog studija će spoznati strukturne promjene u razvoju države Bosne i Hercegovine. U tom kontekstu studenti će steći spoznaju o glavnim aspektima razvoja državne uprave Bosne i Hercegovine tokom njene integracije u Evropsku uniju.

Ciljevi modula: Cilj modula „Upravljanje državom i nevladinim organizacijama“ je proučavanje uloge savremene države u procesu globalizacije. Procesi ekonomske globalizacije, transnacionalnih integracija i demokratizacije su uticali na promjenu tradicionalne uloge države. Društveno – ekonomska tranzicija i proces evropskih integracija donosi poseban izazov za zemlje postsocijalističke tranzicije, među kojima je i Bosna i Hercegovina. Reforma javne uprave se javlja kao jedan od osnovnih uslova za članstvo u Evropskoj uniji. U dokumentima Ujedinjenih nacija i Evropske unije naglašena je neophodnost da se političke odluke donose na što nižem nivou vlasti kako bi najširi slojevi građana imali mogućnost da sudjeluju u procesu donošenja odluka. Ugovorom iz Maastrichta unutar političkog koncepta Evropske unije posebno je naglašena uloga i značaj participativne demokratije koja je vezana za ukupne društvene reforme i promjenu uloge nevladinog sektora u upravljanju društvenim procesima. Nakon Ugovora iz Maastrichta Evropska unija je koncept socijalnog dijaloga proširila na načelo participativne demokratije. Time je iskazana potreba da se sva evropska društva organizuju tako da u procesu donošenja odluka budu uključene sve interesne skupine. Time je stari koncept i pristup po kome je donošenje konačne političke odluke zavisio isključivo od političke volje i odnosa snaga unutar predstavničkog tijela zamijenjen procesom usklađivanja različitih interesa kroz daleko obuhvatniji socijalni dijalog. Država Bosna i Hercegovina u integracijskom procesu u Evropsku uniju će, pored usklađivanja pravnog poretka sa pravnim tekovinama Evropske unije (acquis communautaire), morati uspostaviti evropske standarde i u pogledu uloge civilnog društva u ukupnom društvenom razvoju.

Očekivani rezultati nastavnog procesa: Od više rezultata koji će se postići u nastavnom procesu kao najvažniji javlja se ovladavanje teorijskim znanjima i sticanje kritičkog mišljenja o procesima tranzicije države Bosne i Hercegovine tokom integracije u EU. Nastavni proces će rezultirati sticanjem znanja za samostalan istraživački rad. To će se postići samostalnom izradom eseja, seminarskih radova i istraživačkih studija.

RB	Nastavna jedinica/teme	Način prezentacije	Broj sati
1.	Teorije savremene države	Predavanja, vježbe	4
2.	Država u zemljama Evropske unije	Predavanja, vježbe	4
3.	Razvoj države u zemljama postsocijalističke tranzicije	Predavanja, vježbe	4
4.	Demokratska konsolidacija država zapadnog Balkana	Predavanja, vježbe	4
5.	Protivrječnosti razvoja države Bosne i Hercegovine u postdejtonskom periodu	Predavanja, vježbe	4
6.	Dometi i pretpostavke integracije države Bosne i Hercegovine u evropsku uniju	Predavanja, vježbe	4
7.	Vrednovanje (evaluacija) tokom nastave	Predavanja, vježbe	4
8.	Uloga međunarodne zajednice u izgradnji države Bosne i Hercegovine	Predavanja, vježbe	4
9.	Reforma državne uprave u Bosni i Hercegovini	Predavanja, vježbe	4
10	Decentralizacija vlasti i lokalna samouprava	Predavanja, vježbe	4
11	Civilno društvo i nevladine organizacije	Predavanja, vježbe	4
12	Nevladine organizacije i participativna demokratija	Predavanja, vježbe	4
13	Uloga nevladinih organizacija u oblikovanju građanske inicijative u mjesnim zajednicama	Predavanja, vježbe	4
14	Organizacija i finansiranje nevladinih organizacija u Bosni i Hercegovini	Predavanja, vježbe	4
15	Uloga medija u promociji nevladinih organizacija u lokalnim zajednicama	Predavanja, vježbe	4

Literatura:

RB	ISBN	Autor	Naslov
	Godina	Izdavač	Da li biblioteka raspolaže
1.		Fukujama, Frensis	Građenje države: upravljanje i svetski poredak u 21. veku
	2007	Beograd: Filip Višnjić	
2.		Gregory S. Mehler	Comparative Politics – An Institutional and Cross – National Approach
	2003	New Jersey: Prentice Hall	
3.		Kin, Džon	Civilno društvo
	2003	Beograd: Filip Višnjić	
4.		Leskovac, Saša	Tranzicija i reforma javne uprave
	2009	Sarajevo:Fakultet političkih nauka	
5.		Ofe, Klaus	Modernost i država: istok i zapad
	1999	Beograd: Filip Višnjić	
6.		Pavlović, Vukašin	Civilno društvo i demokratija
	2006	Beograd: Službeni glasnik	
7.		Pejanović, Mirko	Politički razvitak Bosne i Hercegovine u postdejtonskom periodu
	2005	Sarajevo: TKD Šahinpašić	
8.		Pejanović, Mirko	Ogledi o državnosti i političkom razvoju Bosne i Hercegovine
	2010	Sarajevo/Zagreb: TKD Šahinpašić	
9.		Pejanović Mirko, Osmanković, Jasmina	Euroregije i Bosna i Hercegovina

	2009	Sarajevo: Fakultet političkih nauka	
10.		Pejanović, Mirko, Sadiković, Elmir	Lokalna i regionalna samouprava u Bosni i Hercegovini
	2010	Sarajevo/Zagreb: TKD Šahinpašić	
11.		Pusić, Eugen	Upravljanje u suvremenoj državi
	2002	Zagreb: Društveno veleučilište	
12.		Pusić, Eugen	Država i državna uprava
	2007	Zagreb: Biblioteka Suvremena javna uprava	
13.		Sejfija, Ismet	NVO sektor u Bosni i Hercegovini: tranzicijski izazovi
	2009	Tuzla: Bosanska riječ	
14.		Weber, Max	Vlast i politika
	1999	Zagreb: Hrvatsko sociološko društvo	
15.		Wyatt Marilyn	Priručnik za upravljanje nevladinim organizacijama
	2009	Zagreb: Trenerski forum – Udruženje trenera/ica i konzultanata/ica za neprofitni sektor u Hrvatskoj	
16.		Yoram, Barzel	A Theory of the State
	2002	Cambridge University Press	
17.		Zgodić, Esad	Kult suvereniteta
	1997	Sarajevo: SEB	

Provjera znanja	%	Način provjere znanja	%
U toku nastavnog procesa	60	Aktivnost i prisustvo na nastavi	20
		Esej, projekat	30
		Prikaz knjige	10
Završni ispit	40	Pismeni/Usmeni	40
Ukupno	100		10 ECTS

Šifra predmeta		Fakultet/ Akademija/ Visoka škola	Univerzitet u Sarajevu, Centar za interdisciplinarne studije
Naziv predmeta	LEADERSHIP	Nosilac predmeta	Prof. dr. Dževad Šehić
Tip predmeta	Obavezni	Broj ECTS bodova	5
Godina	I	Semestar	I
Kontakt sati	15	Vježbe, konsultacije	15

Uvod i svrha modula:

U okviru modula Leadership, sam pojam leadership će se tretirati kao kompleksan proces sa više dimenzija. Bazirajući sa na literaturi koja je ponuđena, ali i na drugoj najaktuelnijoj koja tretira ovu problematiku, u toku ovog modula će se obrazložiti različiti pristupi leadership-u kao i njihova primjena. Naglasak će biti stavljen na način na koji teorija može oblikovati praksu leadershipa. Kurs leadershipa će biti fokusiran na objašnjenje nekoliko relevantnih teorija (pristupa) leadershipa, a potom uz aktivno učešće studenata biće pokazano kako se teorija može aplicirati u stvarnim situacijama.

Ciljevi modula:

Poznata je činjenica da su poslovni, ali i drugi ljudi danas privučeni idejom leadershipa. Poslovni ljudi, naime, traže više informacija o tome kako će postati efektivni i efikasni lideri. Istovremeno mnogi ljudi vjeruju da je leadership način da poboljšaju predstavu o sebi u očima drugih. Mnoge firme u svijetu žele individualce koji imaju sposobnosti vođe zato što vjeruju da oni čine posebnu prednost za njih. Generalno gledajući, ideja leadership-a je veoma tražena i jako cijenjena.

U naučnoj i stručnoj literaturi je pokazan veoma širok spektar različitih teorijskih pristupa u objašnjavanju svih složenosti leadershipa. Određeni istraživači konceptualiziraju leadership kao karakternu crtu, ili kao ponašanje, dok drugi vide leadership iz političke perspektive ili pak humanističke tačke gledišta. Leadership se izučavao uz korištenje kvalitativnih i kvantitativnih metoda u različitim kontekstima, uključujući male grupe ljudi, terapijske grupe, i velike organizacije.

Očekivani rezultati nastavnog procesa:

Predavanja će pratiti odgovarajuća obavezna i dodatna literatura koja, pored ostalog, sadrži i slučajeve iz prakse o kojima će se raspravljati na časovima. Isto tako, studenti će biti u prilici da dobijaju različite upitnike kao analitička pomoćna sredstva koja se koriste u leadershipu za samoocjenjivanje.

Studenti su dužni da pripremljeni dolaze na predavanja te da redovno rade zadatke koji budu naglašeni. Pripremljenost studenta za čas je od posebne važnosti za stvaranje

interaktivne i istraživačke atmosfere na času i u toku semestra.

Pripremljenost podrazumijeva: pročitano odgovarajuće poglavlje, pripremljen case study koji prati odgovarajuće poglavlje i čitanje eventualno dopunske literature koja će studentima biti stavljena na raspolaganje.

RB	Nastavna jedinica/teme	Način prezentacije	Broj sati
1.	Uvod u leadership	Predavanja, vježbe	2
2.	Efektivnost lidera i leadershipa: Različiti pristupi klasifikaciji i izučavanju leadershipa	Predavanja, vježbe	2
3.	Trait pristup	Predavanja, vježbe	2
4.	Stilski pristup	Predavanja, vježbe	2
5.	Situacijski pristup	Predavanja, vježbe	2
6.	LPC uvjetovani pristup	Predavanja, vježbe	2
7.	Teorija „staza do cilja“	Predavanja, vježbe	2
8.	LMX teorija	Predavanja, vježbe	2
9.	Ostali uvjetovani pristupi	Predavanja, vježbe	2
10.	Harizmatski leadership	Predavanja, vježbe	2
11.	Leadership i moć	Predavanja, vježbe	2
12.	Transformacijski leadership	Predavanja, vježbe	2
13.	Pitanje spola u leadershipu	Predavanja, vježbe	2
14.	Leadership se može naučiti	Predavanja, vježbe	2
15.	Kako se sami možemo izgraditi kao lideri	Predavanja, vježbe	2

Literatura:

RB	ISBN	Autor	Naslov
	Godina	Izdavač	Da li biblioteka raspolaže
1.		Dževad Šehić & Suada Penava	Leadership
	2007	Ekonomski fakultet u Sarajevu	Da
2.		Daniel Goleman	Primal Leadership
	2002	Harvard Business School Press	
3.		Ichak Kalderon Adizes	Leading the Leaders
	2004	The Adizes Institute Publishing	Da
4.		Sharon Daloz Parks	Leadership Can Be Taught
	2005	Harvard Business School Press	
5.		Gary B. Cohen	Just Ask Leadership – Why Great Manager Always Ask the Right Questions
	2009	Mc Graw Hill	
6.		Gary Hamel	The Future of Management
	2007	Harvard Business School Press	Da
7.		Deering, Dilts, and Russell	Tools for Business Leaders Who Want More from Life
	2002	John Wiley and Sons	
8.		James Kouzes. & Barry Posner	The Leadership Challenge
	2002	Jossey Bass, A Wiley Company	

Provjera znanja	%	Način provjere znanja	%
U toku nastavnog procesa	60	Aktivnost i prisustvo na nastavi	20
		Esej, projekat	30
		Prikaz knjige	10
Završni ispit	40	Pismeni/Usmeni	40
Ukupno	100		5 ECTS

Šifra predmeta		Fakultet/ Akademija/ Visoka škola	Univerzitet u Sarajevu, Centar za interdisciplinarnе studije
Naziv predmeta	Monetarna i fiskalna politika EU	Nosilac predmeta	Prof dr Željko Rička
Tip predmeta	Obavezni	Broj ECTS bodova	10
Godina	I	Semestar	II
Kontakt sati	30	Vježbe, konsultacije	30

Uvod i svrha modula:

Upoznavanje sa monetarnom i fiskalnom politikom EU i kriterijima konvergencije u oblasti monetarne i fiskalne politike. Polaznici će se upoznati sa uslovima ekonomske konvergencije koje BiH treba ispuniti prije prijema u EU te razumjeti značaj ekonomske konvergencije prije pristupanja EU.

Ekonomska konvergencije će u mnogim segmentima usloviti promjene u pogledu uslova privređivanja privrednih i drugih subjekata a motivisana je usklađivanjem postojećeg modela privređivanja sa modelom potpune konkurencije i nediskriminacije na teritoriji svih članica EU.

Ciljevi modula:

Cilj modula je upoznavanje polaznika sa monetarnim i fiskalnim načelima koja važe u EU te načinima usklađivanja nacionalnih monetarnih i fiskalnih sistema sa sistemom EU. Polaznici će upoznati instrumente za provođenje monetarne politike EU te mogućnosti i okvire za samostalno vođenje monetarne politike svake zemlje članice pa tako i BiH.

Polaznici će upoznati fiskalni sistem EU, porezne oblike i načine pojedinačnog i zajedničkog finansiranja javnih potreba u okvirima EU. Poseban segment biće upoznavanje polaznika sa obimom i tipovima participacije zemalja članica u fondovima EU kao i korištenje različitih fondovskih sredstava.

Očekivani rezultati nastavnog procesa:

Rezultat uspješnog savladavanja nastavnog procesa u ovom predmetu biće dobro poznavanje pravila monetarne i fiskalne politike EU i obim i tip nužnih reformi koje BiH mora provesti kako bi uskladila monetarnu i fiskalnu politiku sa EU.

RB	Nastavna jedinica/teme	Način prezentacije	Broj sati
1.	Ekonomska i finansijska struktura u EU	Predavanja, vježbe	4

2.	Monetarna politika EU-monetarna konvergencija	Predavanja, vježbe	4
3.	Osnovni principi monetarne politike	Predavanja, vježbe	4
4.	Instrumenti monetarne politike (1)	Predavanja, vježbe	4
5.	Instrumenti monetarne politike (2)	Predavanja, vježbe	4
6.	Fiskalna politika EU i uslovi fiskalne konvergencije zemalja kandidata EU-e	Predavanja, vježbe	4
7.	Korporativni porezi (1)	Predavanja, vježbe	4
8.	Korporativni porezi (2)	Predavanja, vježbe	4
9.	Upravljanje javnim dugom u zemljama EU	Predavanja, vježbe	4
10.	Privatni porezi	Predavanja, vježbe	4
11.	Harmonizacija poreza i poreska konkurencija u zemljama EU	Predavanja, vježbe	4
12.	Finansijska regulacija i supervizija	Predavanja, vježbe	4
13.	Platni sistemi EU Budžet EU	Predavanja, vježbe	4
14.	Regionalna politika EU	Predavanja, vježbe	4
15.	Učešće u Evropskim fondovima. Oblici i procedure korištenja sredstava EU fondova.	Predavanja, vježbe	4

Literatura:

RB	ISBN	Autor	Naslov
	Godina	Izdavač	Da li biblioteka raspolaže
1.	ISBN 953- 6047-12- 8	H. Rosen	Javne financije
	1999.	Institut za javne financije Zagreb	
2.	ISBN 953-	D.Brummerhoff	Javne financije

	6070-40-5		
	2000.	MATE Zagreb	
3.		J.E. Stiglitz:	Ekonomika javnog sektora
	2004.	Ekonomski fakultet Beograd	
4.		Musgrave, R. i P.	Javne financije u teoriji i praksi
	1998.	Institut za javne financije Zagreb	
5.	ISBN 978-9958-25-081-1	I.Kešetović; Dž.Đonlagić; Ž.Rička	Javne finansije
	2012.	Ekonomski fakultet Sarajevo	
6.		J. Šimović; H. Šimović	Fiskalni sustav i fiskalna politika Evropske unije
	2006.	Pravni fakultet, zagreb	
7.		S.Komazec; Ž.Ristić	Monetarna ekonomija i bankarski menadžment
	2012	EtnoStil Beograd	
8.	ISBN 978-92-899-0777-4	European Central Bank	The Monetary policy of the ECB
	2011	European Central Bank	

Provjera znanja	%	Način provjere znanja	%
U toku nastavnog procesa	60	Aktivnost i prisustvo na nastavi	20
		Esej, projekat	30
		Prikaz knjige	10
Završni ispit	40	Pismeni/Usmeni	40
Ukupno	100		10 ECTS

Šifra predmeta		Fakultet/ Akademija/ Visoka škola	Univerzitet u Sarajevu, Centar za interdisciplinarnе studije
Naziv predmeta	Produktivnost i konkurentnost zemalja	Nosilac predmeta	Prof dr Vjekoslav Domljan
Tip predmeta	Obavezan	Broj ECTS bodova	5
Godina	I	Semestar	II
Kontakt sati	15	Vježbe, konsultacije	15

Uvod i svrha modula:

Upoznati studenta s najnovijim gledištima o rastu i razvoju.

Ciljevi modula:

Razumjeti poziciju BiH u globaliziranom svijetu, razloge njene niske produktivnosti i nekonkurentnosti i predložiti ključne sastojke razvojne politike za razdoblje 2014-2024.

Očekivani rezultati nastavnog procesa:

Biti pripravan predlagati adekvatne mjere razvojne politike za BiH.

RB	Nastavna jedinica/teme	Način prezentacije	Broj sati
1.	Povijesna perspektiva razvoja	Predavanja, vježbe	2
2.	Suvremena teorija rasta	Predavanja, vježbe	2
3.	Suvremena teorija razvoja	Predavanja, vježbe	2
4.	Politički sastojci uspješnih strategija razvoja	Predavanja, vježbe	2
5.	Obrazovna politika	Predavanja, vježbe	2
6.	Inovacijska politika	Predavanja, vježbe	2
7.	Politika poduzetništva	Predavanja, vježbe	2
8.	Politika financiranja razvoja	Predavanja, vježbe	2
9.	Efikasnost države	Predavanja, vježbe	2

10	Efikasnost poslovnog sektora	Predavanja, vježbe	2
11	Efikasnost infrastrukture	Predavanja, vježbe	2
12	Ekonomski razvoj BiH	Predavanja, vježbe	2
13	Nezaposlenost i neaktivnost - temeljni izazovi razvoja BiH	Predavanja, vježbe	2
14	Konkurentnost bh. ekonomije – preduvjet za EU	Predavanja, vježbe	2
15	Razvojna politika BiH 2014-2024	Predavanja, vježbe	2

RB	ISBN	Autor	Naslov
	Godina	Izdavač	Da li biblioteka raspolaže
1.	2012	Lin, Justin Y	New Structural Economics - A Framework for Rethinking Development.
		Washington, D.C.; World Bank.	
2.	2001	Meier, G. and Stiglitz, E. J. (eds.)	Frontiers of Development Economics – Future in Perspective
		Washington, D.C.:World Bank.	
3.	1943	<i>Economic Journal</i> V. 53, No. 210/211, pp. 202–11.	“Problems of Industrialization of Eastern and South- Eastern Europe”,
4.	2014	Domljan, V	Put u zaposlenost
		Sarajevo: Ekonomski institut.	

Provjera znanja	%	Način provjere znanja	%
U toku nastavnog procesa	60	Aktivnost i prisustvo na nastavi	20
		Esej, projekat	30
		Prikaz knjige	10
Završni ispit	40	Pismeni/Usmeni	40
Ukupno	100		5 ECTS

Šifra predmeta		Fakultet/ Akademija/ Visoka škola	Univerzitet u Sarajevu, Centar za interdisciplinarnu studiju
Naziv predmeta	Strateško komuniciranje i politika (evropski kontekst)	Nosilac predmeta	Prof. dr Jelenka Vočkić - Avdagić
Tip predmeta	Obavezni	Broj ECTS bodova	5
Godina	I	Semestar	II
Kontakt sati	15	Vježbe, konsultacije	15

Uvod i svrha modula:

Modul *Strateško komuniciranje i politika (evropski kontekst)* se bavi ključnim komunikacijskim teorijama i praksama bazirajući se na nasljeđima vodećih škola i autora, ujedinjujući rezultate istraživanja vezane za fenomene savremene političke komunikacije, njenih aktera i instrumenata, političke svrsishodnosti i kontrole medija, njihove tržišne i političke vrijednosti i nivoe interakcije, kao i njihove evropske integracije.

Modul predočava spektar mehanizama između komunikacije i medija kao glavne tehnologije politike i njihov različit utjecaj na njenu strukturalnu transformaciju i nove društvene vrijednosti, odnosno prakse. Tako se u prvoj tematskoj cjelini razmatra geneza strateškog političkog komuniciranja, osnovni oblici (institucionalizirane) komunikacione prakse, kao i modernizacija političkog komuniciranja.

Danas se razvoj kritičkih koncepata i komunikacijskih efekata ne odnosi samo na pitanja hegemonije ideologija, popularnu kulturu, teoriju agenda-settinga i dvostepenog protoka, odnosno korisničke teorije i teorije zabave. Modernost je u teoriju medija uvela pitanja redefinicije i transformacija javne sfere, interakcionizam i strukturalizam kao posebna pitanja samoprezentacije. Sve više se gubi granica između pojedinih aktera, koji, ma kako bili informirani i zainteresirani, teško mogu reflektirati ogroman priliv različitih i različito formiranih informacija.

Zato je druga tematska cjelina posvećena redefiniciji i transformaciji javne sfere, novom interakcionizmu kao posebnim pitanjima samoprezentacije i analizi funkcioniranja medija u savremenom društvu.

Utjecaj koji su na komunikaciju imale novomedijske inovacije podjednako joj je povećao i mogućnosti i rizike. Efekte novomedijske prakse pokušavaju uobličiti teorije medijskog spektakla i *celebrity* kulture. Istovremeno, fenomene hiperrealnosti i simulacije prepoznajemo kao karakteristike informacijskog društva u kome je "vrhovni" autoritet - autoritet potrošača.

Ova (treća) oblast političke komunikacije razmatra novomedijsku društvenu strukturu (uloge i pretpostavke nezavisnosti) i mogućnosti dvosmjernog dijaloga društva i medija

Završni dio modula obuhvata, pored utjecaja globalizacije na komunikacijske procese (sučeljavanje konvergencije i kros-medijskih izazova), koji se nudi u „okvirima“ hiperlokalizma, i evropsko nasljeđe razvoja kritičkih koncepata. Na djelu je dijalektička relacija globalizacije komunikacijskih procesa i postmoderne.

Cilj modula

je dati studentima osnovna znanja o korelaciji između komunikacije i medija, kao glavnim tehnologijama politike (politička određenost medija), sticanjem i unapređenjem teorijskih znanja o teorijskim pristupima na području političke komunikacije i svrsishodnosti medijske refleksije (sadržaja) društva, kao i uvidom u obilježja međudjelovanja političkih aktera, medija i javnosti, odnosno uvidom u ključna područja, instrumente i obilježja savremene političke komunikacije.

U fokusu modula je, pored analize učinaka tog (lokalno-državnog) komuniciranja, i rasvjetljavanje uloge medija i procesa strateškog komuniciranja u kontekstu evropske politike, posebno njegovog institucionaliziranog i novomedijskog oblika.

Očekivani rezultati nastavnog procesa:

usvajanje znanja o ključnim pojmovima, teorijskim konceptima, relevantnim društvenim procesima i ostalim odrednicama naučnog uvida u svrhovito komuniciranje o politici, genezi obilježja fenomena političkog komuniciranja; osposobljavanje za samostalno analiziranje političke komunikacije i sopstveno profesionalno djelovanje (u područjima medija, odnosa s javnošću, državnoj i lokalnoj vlasti, evropskim i drugim međunarodnim institucijama i organizacijama); sticanje i unapređivanje vještina za provođenje istraživanja u različitim segmentima političkog komuniciranja, te testiranja čitave lepeze interakcija medija i politike.

Osposobiti studente za razumijevanje strateškog komuniciranja u savremenom društvu i poslovnom okruženju. Dati uvid u savremenu literaturu vezanu za odnose s javnostima i stratešku komunikaciju.

Upoznavanje i prepoznavanje različitih praksi komuniciranja sa naučnog stanovišta radi unapređenja komunikacione kompetencije sticanjem teoretskih znanja o načinu rada posrednika u institucionaliranom (masovnom i novomedijskom) komuniciranju: tumačenje uloge i dometa medija u procesima ostvarivanja društvenih promjena, upoznavanje sa novomedijskim oblicima i prostorima (privatnim i javnim) komunikacione prakse i razvijanje sposobnosti za kritičku analizu ne/zavisnosti i djelotvornosti medija i strateške komunikacije u društvenom totalitetu.

RB	Nastavna jedinica/teme	Način prezentacije	Broj sati
1.	<i>Uvod u modul:</i> <i>Teorijski pristup savremenoj političkoj komunikaciji:</i>	Predavanja, vježbe	2

	<p>Pojmovne distinkcije, akteri i instrumenti političkog komuniciranja; strateško upravljanje komunikacijama;</p> <p>kontraverze savremenog političkog komuniciranja</p>		
2.	<p><i>Teorije i prakse komunikacijskih efekata:</i></p> <p>Ideologizacija i discipliniranje medija, komunikacijska pristrasnost; medij je poruka; ideologija i hegemonija /ideologija vijesti i reklama; diskurs i discipliniranje društva</p>	Predavanja, vježbe	2
3.	<p><i>Politička određenost medija:</i></p> <p>Politika i medijske slobode;</p> <p>Politička svrsishodnost i kontrola medijske refleksije (sadržaja) društva;</p> <p>Političke rekonstrukcije medijskih sistema</p> <p>Tržišne i političke vrijednosti medija</p>	Predavanja, vježbe	2
4.	<p><i>Komunikacije:</i></p> <p>medijski aktivizam, mediji i ideologija, mediji i demokracija</p>	Predavanja, vježbe	2
5.	<p><i>Strukturalna transformacija javne sfere:</i></p> <p>Samoprezentacija; nebitnost lokaliteta; lična i parasocijalna interakcija; teorija etiketiranja i moralna panika; teorija strukturiranja. Evropeizacija medija.</p>	Predavanja, vježbe	2
6.	<p><i>Postmoderost i informacijsko društvo:</i></p> <p>Hiperrealnost i simulacija; hibridizacija medijskih formi; informacijsko društvo; konzumerizam i svakodnevni život; raspršeni auditorij i autoritet potrošača</p>	Predavanja, vježbe	2
7.	<p><i>Novi mediji i informacijsko društvo:</i></p> <p>Umreženo društvo;</p> <p>mediji kao glavna tehnologija politike - strukturalna transformacija politike i diplomacije; personalizacija politike;</p> <p>Identitet i mediji.</p>	Predavanja, vježbe	2

8.	<p><i>Savremeni mediji - nove oblasti zajedništva:</i></p> <p>teorija remedijalizacije; novomedijski pejzaž: internetska retribalizacija društva; novi mediji i nove društvene vrijednosti; novi medijski institucionalizam.</p> <p>Mediji i neoliberalizam.</p>	Predavanja, vježbe	2
9.	<p><i>Pogled na medije:</i></p> <p>tipovi medija - vrste društava</p>	Predavanja, vježbe	2
10.	<p><i>Nove tehnologije - nove ideje o ulozi medija u društvu:</i></p> <p>mediji i igre; društveni mediji; digitalni aktivizam; ekosistem medija; multimedia; alternativni i komunitarni mediji; moć medija.</p>	Predavanja, vježbe	2
11.	<p><i>Refleksije društvenih prevrata na razvoj različitih teorija o ulozi medija u društvu</i></p> <p>Savremeni društveni pokreti i mediji.</p>	Predavanja, vježbe	2
12.	<p><i>Kritička politička ekonomija i globalni medijski sistem:</i></p> <p>korporativizam i medijski efekti; PR-izacija medija, utjecaj globalizacije na komunikacijske procese (postkolonijalni okvir, sučeljavanje konvergencije i kros-medijskih izazova, hiperlokalizam i medijska kultura 21. stoljeća).</p> <p>Medijski neoliberalizam.</p>	Predavanja, vježbe	2
13.	<p><i>Razvoj kritičkih koncepata:</i></p> <p>pitanja medijskih efekata, tehnologije, političke ekonomije, hegemonije ideologija, popularne kultura (evropsko nasljeđe). Mogućnost utjecaja medija na promjene.</p>	Predavanja, vježbe	2
14	<p><i>Mediji i evropska integracija:</i></p> <p>Teorijsko i praktično razumijevanje medija (primjer urušavanja razlike između državnog i privatnog radio-difuznog sektora u Evropi);</p> <p>Nivoi interakcije medija. Demokratizacija ili totalitarizacija medija.</p>	Predavanja, vježbe	2
15	<p><i>Evropsko integrativno medijsko okruženje:</i></p> <p>Teorije evropskih integracija i razvoj medija.</p>	Predavanja, vježbe	2

	Perspektive integrativne uloge medija.		
--	--	--	--

Literatura (obavezna):

RB	ISBN	Autor	Naslov
	Godina	Izdavač	Da li biblioteka raspolaže
1.		Baran, Stanley & Dennis Davis	Mass Communication Theory: Foundation, Ferment, and Future, (Media and Society: The Role of Media in the Social World: 270-312)
	2012	Wadsworth Cengage Learning, Boston, USA, Sixth Edition	
2.		Kunczik, M., Zipfel, A.	Uvod u znanost o medijima i komunikologiju
	2006	Zaklada Fridrich Ebert, Zagreb, www.fes.hr	
3.		McChesney, Robert W	Bogati mediji, siromašna demokratija: Komunikacijske politike u mutnim vremenima
	2008	Šahinpašić, Sarajevo	
4.		McQuail, D.	Mass Communication Theory, (6th edition)
	2010	Sage, London	
5.		McNair, Brian	Uvod u političku komunikaciju
	2003	Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb	
6.		Peruško-Čulek, Zrinjka	Demokracija i mediji
	2005	Barbat, Zagreb	
7.		Ruk, Ričard	Evropski mediji u digitalnom dobu
	2007	Sveučilišna knjižnica, Zagreb	
8.		Tabš, Stjuart	KOMUNIKACIJA – Principi i konteksti
	2013	CLIO, Beograd	

9.		Vreg, France	Demokratsko komuniciranje
	1991	Fakultet političkih nauka, Sarajevo	

Dodatna literatura:

1.		Bauer, Thomas	Mediji za otvoreno društvo
	2011	KLIO, Beograd	
2.		Berger, Asa Artur	MEDIA AND SOCIETY: A Critical Perspective
	2012	New York: Rowman & Littlefield Publishers	Mediji, propaganda i sistem
3.		Chomsky, Noam	
	2001	Zagreb	
4.		Edelman, Murray	Konstruiranje političkog spektakla
	2003	Zagreb: Fakultet političkih znanosti	
5.		Esser, Frank, Pfetsch, Barbara, (eds.)	Comparing Political Communication. Theories, Cases and Challenges
	2004	Cambridge: Cambridge University Press	
6.		Фидлер, Роџер	MEDIAMORPHOSIS
	2004	Клио, Београд	
7.		Franklin, Bob	Packaging Politics
	1994	London: Routledge	
8.		Hiebert, Ray Eldon, Sheila Jean Gibbons	Exploring Mass Media For A Changing World
	2000	LEA, London	
9.		Kunczik, Michael, Zipfel, Astrid	Uvod u političku znanost i komunikologiju

	1998	Zagreb: Friedrich Ebert Stiftung, Ured u Zagrebu	
10.		Laughey, Dan	MEDIA STUDIES, Theories and Approaches
	2009	Harpenden: Kamera Books	
11.		Malović, Stjepan	Mediji i društvo
	2007	ICEJ, Zagreb	
12.		McMillin, Divya C.	INTERNATIONAL MEDIA STUDIES
	2007	Blackwell Publishing	
13.		McQuail, D.	Stari kontinent – novi mediji
	1994	Beograd: NOVA Priredio i preveo Miroљjub Radojković	
14.		Prajs, Stjuart	Izučavanje medija
	2011	Beograd, CLIO	
15.		Радојковић, М. и Милетић, М	КОМУНИЦИРАЊЕ, МЕДИЈИ, ДРУШТВО
	2005	Стилос, Нови Сад	
16.		Street, John	Masovni mediji, politika i demokracija
	2003	Zagreb: Fakultet političkih znanosti	
17.		Voćkić-Avdagić, J.	Suvremene komunikacije ne/sigurna igra svijeta (Javnosti na fonu « medijalizma »: 77-109 str.)
	2002	FPN Sarajevo	
18.		Voćkić-Avdagić, J.	Razvoj komunikacijskih procesa i sistema i bosanskohercegovačko, društvo i država (Opšte civilizacijske ocjene stanja u sferi komunikacije : 11-42 str.)
	1997	FPN Sarajevo	

Provjera znanja	%	Način provjere znanja	%
U toku nastavnog procesa	60	Aktivnost i prisustvo na nastavi	20
		Esej, projekat	30
		Prikaz knjige	10
Završni ispit	40	Pismeni/Usmeni	40
Ukupno	100		5 ECTS

Šifra predmeta		Fakultet/ Akademija/ Visoka škola	Univerzitet u Sarajevu, Centar za interdisciplinarnu studiju
Naziv predmeta	Civilno društvo i izgradnja mira	Nosilac predmeta	Prof.dr. Nerzuk Ćurak
Tip predmeta	Obavezni	Broj ECTS bodova	5
Godina	I	Semestar	II
Kontakt sati	15	Vježbe, konsultacije	15

Uvod i svrha modula:

Modul je koncipiran kao znanstvena elaboracija iznimno važnih poluga europeizacije države i društva kroz izučavanje fundamentalnih znanja o dvije važne vrijednosne paradigme EU na kojima EU počiva kao tendencija, latencija i konkretna institucionalna forma sveobuhvatne izgradnje mira a koje nema bez upotrebljivih znanja o civilnom društvu kao korektivnu ideološkog i vrijednosnog skretanja EU i njenih članica iz pozitivnog u negativni mir.

Svrha modula je da studenti kao aktivni sudionici bosankohercegovačkog društva i potencijalni akteri društvene produkcije unutar EU shvate i primjene vrijednosti izučavane na modulu kao dinamične poticaje za izgradnju mirnih društava.

Ciljevi modula:

Omogućiti da se studenti upoznaju sa povjesnim razvojem discipline, te kategorijalnim aparatom i ključnim teorijskim konceptima civilnog društva i izgradnje mira a u funkciji opće pripremljenosti polaznika studija za javno i profesionalno djelovanje u kontekstu europeizacije i demokratizacije politika i političke kulture uopće. Također, cilj predmeta je da osposobi studente za kritičku analizu različitih formi civilnog društva i prepoznavanje (zlo)upotrebe ovih formi kao otvorenih i zatvorenih ideoloških projekata. Praktični cilj je osposobiti studente da aktivno participiraju u izgradnji civilnog društva i mira u postkonfliktnoj zajednici.

Očekivani rezultati nastavnog procesa:

Studenti će: Ovladati kategorijalnim aparatom discipline kroz teorijsku elaboraciju povijesnog razvoja discipline; upoznati se sa suvremenim interpretacijama u istraživanju mira i civilnog društva; osposobiti se za kritičko motrenje različitih mirovnih formi kao otvorenih i zatvorenih ideoloških projekata; kroz prezentacijske vježbe upoznati dihotomiju nasilje-mir i steći pretpostavke za razumijevanje sukoba i aktivno mirovno posredovanje; shvatiti važnost civilnog društva i njenih agenasa za izgradnju održive političke zajednice kroz konstituciju pozitivnog mira; upoznati se sa različitim organizacijama, institutima i mirovnim pokretima koji istražuju i praktično učestvuju u proizvodnji mira kao lokalnog i svjetskog dobra; osposobiti se za interdisciplinarno razumijevanje mirovnih procesa u različitim regionalnim krizama; steći afinitet za izgrađivanje mirovne kulture sa posebnim akcentom na razvoj mirovne kulture u regiji Jugoistočna Evropa; osposobiti se za aktivno djelovanje na relaciji civilno društvo – država a u funkciji ispunjavanja uvjeta za europeizaciju nacionalnih politika gdje se kao prethodni kriterij pojavljuje institucionaliziranje odnosa država-civilno društvo-nevladine organizacije.

RB	Nastavna jedinica/teme	Način prezentacije	Broj sati
1.	Uvod u disciplinu i njeno društveno i znanstveno porijeklo	Predavanja, vježbe	2
2.	Teorijske i praktične pretpostavke civilnog društva i izgradnje mira	Predavanja, vježbe	2
3.	Transformacija nasilne političke kulture u civilnu mirovnu kulturu	Predavanja, vježbe	2
4.	Teorije civilnog društva	Predavanja, vježbe	2
5.	Teorija i praksa izgradnje mira	Predavanja, vježbe	2
6.	Civilno društvo i mir	Predavanja, vježbe	2
7.	Nevladine organizacije kao poluga izgradnje mira	Predavanja, vježbe	2
8.	Mirovne forme u dvadeset prvom stoljeću i praktični pristupi strateškoj izgradnji mira kroz razvoj civilnog društva	Predavanja, vježbe	2
9.	Pedagogija mira i mirovno rješavanje konflikata	Predavanja, vježbe	2

10	Kultura sjećanja, memorijalna kultura, tranzicijska i restorativna pravda (I)	Predavanja, vježbe	2
11	Kultura sjećanja, memorijalna kultura, tranzicijska i restorativna pravda (II)	Predavanja, vježbe	2
12	Evropska unija kao kontinentalna utopija	Predavanja, vježbe	2
13	Država, civilno društvo i mir	Predavanja, vježbe	2
14	Mir i razvoj	Predavanja, vježbe	2
15	Budućnost civilnog društva i zaključna razmatranja	Predavanja, vježbe	2

Literatura:

RB	ISBN	Autor	Naslov
	Godina	Izdavač	Da li biblioteka raspolaže
1.		Michael, Edwards	Civil Society
	2009	Polity Press	
2.		Paunović, Žarko	Nevladine organizacije
	2006	Službeni Glasnik, Beograd	
3.		Vlaisavljević, Ugo	Etnopolitika i građanstvo
	2006	Udruga građana „Dijalog“, Mostar	
4.		Walter W. Powell, Richard Steinberg	The nonprofit sector: a research handbook
	2006	Yale University Press	
5.		Pavlović, Vukašin	Civilno društvo i demokratija
	2004	Fakultet političkih nauka, Beograd	

6.		Barash, David P.	Introduction to Peace Studies
	1991	Wadsworth Publishing, Belmont	
7.		Bubanja, Pavle	Filozofija mira
	1993	Naučna knjiga, Beograd	
8.		Fortna, Virginia Page	Does Peacekeeping Work? Shaping Belligerents' Choices after Civil War
	2008	Princeton, Princeton University Press	
9.		Galtung, Johan	Mirnim sredstvima do mira
	2009	Službeni glasnik, Beograd	
10.		Grupa autora	Svetska enciklopedija mira I-II
	1998	Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd	
11.		Hartzell Caroline A. and Mathew Hodie	Crafting Peace: Power-Sharing Institutes and the Negotiated Settlement of Civil Wars
	2007	University Park: The Pensylvania University Press	
12.		Heffermehl, Fredrik S. (ur)	Mir je moguć
	2001	Beogradski krug, Beograd	
13.		Kant, Immanuel	Vječni mir. Filozofski nacrt u: Immanuel Kant: Pravno-politički spisi
	2000	Zagreb, Politička kultura	
14.		Oberschall, Anthony	Conflict and peace Building in Divided Societis: Responses to Ethnic Violence
	2007	London: Routledge	

15.			Peace and Change, A Journal for Peace Research, Volume 31, Issue 3 , p. 333-389, July
	2006		
16.		Rogers, Paul	Mirovne studije u: Suvremene sigurnosne studije, ur. Alan Collins
	2010	Politička kultura, Zagreb	
17.		Rummel, R.J.	Power Kills: Democracy as a Method of Nonviolence
	2002	Transaction Publishers	
18.		Senghaas, Diether	On Perpetual Peace. A Timely Assessment
	2007	Oxford/New York: Berghahn Books	

Provjera znanja	%	Način provjere znanja	%
U toku nastavnog procesa	60	Aktivnost i prisustvo na nastavi	20
		Esej, projekat	30
		Prikaz knjige	10
Završni ispit	40	Pismeni/Usmeni	40
Ukupno	100		5 ECTS

Šifra predmeta		Fakultet/ Akademija/ Visoka škola	Univerzitet u Sarajevu, Centar za interdisciplinarne studije
Naziv predmeta	Napredni marketing neprofitnih organizacija	Nosilac predmeta	Prof. dr Almir Peštek
Tip predmeta	Izborni	Broj ECTS bodova	5
Godina	I	Semestar	II
Kontakt sati	15	Vježbe, konsultacije	15

Uvod i svrha modula:

Predmet je usmjeren ka upoznavanju studenata sa ulogom neprofitnih organizacija u društvu, te načinima zadovoljenja potreba ciljnih grupa neprofitnih organizacija na efikasan način, te specifičnostima marketinga i strateškog upravljanja marketingom u neprofitnim organizacijama. Fokus kursa je na razumjevanju utjecaja neprofitnog marketinga na društvo, te na rastućem preplitanju između neprofitnog upravljanja i poslovnog svijeta.

U privatnom sektoru, samo jedno usmjerenje može biti vodilja svih aktivnosti, dok se u neprofitnom sektoru mora voditi računa o različitim interesima koji su često čak i u suprotnosti. Stoga ovaj predmet naglašava izazove koji se postavljaju pred marketing u neprofitnim organizacijama, a to je prije svega neophodnost utjecaja na različite publike/javnosti kako bi se ostvario dugoročni uspjeh.

Praksa u BiH pokazuje da neprofitne organizacije ne razumiju i ne primjenjuju marketing koncept u potpunosti što utiče na njihovu efikasnost.

Ciljevi modula:

Cilj predmeta je omogućiti razumjevanje teoretskih koncepta i praktičnih implikacija u razvoju i primjeni marketinga neprofitnih organizacija.

Očekivani rezultati nastavnog procesa:

Predmet će biti izveden kroz prezentaciju teoretskih koncepata, analize slučajeva i diskusije, i rješavanje individualnih i grupnih zadataka. Svi studenti će provesti istraživanje u dogovoru sa nastavnikom.

Studenti će nakon završetka ovog kursa moći:

- Razumjeti ulogu i značaj neprofitnih organizacija u društvu,
- Vladati tehnikama strateškog planiranja i pripremati planove marketinga neprofitnih organizacija i
- Primjenjivati i razvijati praktične vještine u vezi donošenja marketing odluka.

RB	Nastavna jedinica/teme	Način prezentacije	Broj sati
1.	Neprofitne organizacije i društvo	Predavanja, vježbe	2
2.	Neprofitne organizacije i društvo (nastavak)	Predavanja, vježbe	2
3.	Uvod u planiranje neprofitnog marketinga, specifičnosti i metodologija	Predavanja, vježbe	2
4.	Razvoj plana neprofitnog marketinga	Predavanja, vježbe	2
5.	Razvoj plana neprofitnog marketinga (nastavak)	Predavanja, vježbe	2
6.	Razvoj elemenata marketing miksa – proizvod	Predavanja, vježbe	2
7.	Razvoj elemenata marketing miksa – cijena	Predavanja, vježbe	2
8.	Razvoj elemenata marketing miksa – promocija	Predavanja, vježbe	2
9.	Razvoj elemenata marketing miksa – distribucija	Predavanja, vježbe	2
10.	Prikupljanje sredstava – fundraising	Predavanja, vježbe	2
11.	Praktični aspekti prikupljanja sredstava	Predavanja, vježbe	2
12.	Primjena Interneta u marketingu neprofitnih organizacija	Predavanja, vježbe	2
13.	Primjena društvenih medija u marketingu neprofitnih organizacija	Predavanja, vježbe	2
14.	Primjena marketinga u pojedinim oblastima neprofitnog djelovanja	Predavanja, vježbe	2
15.	Primjena marketinga u pojedinim oblastima neprofitnog djelovanja	Predavanja, vježbe	2

Literatura:

RB	ISBN	Autor	Naslov
	Godina	Izdavač	Da li biblioteka raspolaže
1.	978-0131753723	Alan R. Andreasen i Philip Kotler	Strategic Marketing for Non-profit Organizations, 7th edition
	2007	Prentice Hall	
2.	953-157-	Jurica Pavičić	Strategija marketinga neprofitnih

	444-8		organizacija
	2003	Masmedia Zagreb	
3.	978-0-203-93602-3	Adrian Sargeant i Walter Wymer (urednici)	The Routledge Companion to Nonprofit Marketing
	2008	Routledge	

Provjera znanja	%	Način provjere znanja	%
U toku nastavnog procesa	60	Aktivnost i prisustvo na nastavi	20
		Esej, projekat	30
		Prikaz knjige	10
Završni ispit	40	Pismeni/Usmeni	40
Ukupno	100		5 ECTS

Šifra predmeta		Fakultet/ Akademija/ Visoka škola	Univerzitet u Sarajevu, Centar za interdisciplinarnе studije
Naziv predmeta	Napredni marketing menadžment	Nosilac predmeta	Prof. dr Almir Peštek
Tip predmeta	Izborni	Broj ECTS bodova	5
Godina	I	Semestar	II
Kontakt sati	15	Vježbe, konsultacije	15

Uvod i svrha modula:

Savremene kompanije i organizacije se suočavaju sa stalnim izazovima kako osigurati da su njihove aktivnosti usmjerene ka kupcima, a njihove strategije usklađene sa vanjskim uticajima. Ključni aspekt savremenog poslovanja je znati kako kreirati vrijednost za kupca i kako steći lojalne kupce. Predmet se stoga fokusira na glavne trendove i sile koje utiču na poslovanje kompanije u savremenom dinamičnom, inovativnom i visoko-tehnološkom okruženju, te na mogućnosti sticanja konkurentske prednosti u dugom roku.

Ciljevi modula:

Cilj ovog predmeta je objašnjenje uloge marketinga u savremenom poslovanju i procesa marketing odlučivanja, te usmjeravanje studenata ka načinu razmišljanja savremenih marketara i ka spoznaji efekata poslovnih odluka.

Očekivani rezultati nastavnog procesa:

Predmet će biti izveden kroz prezentaciju teoretskih koncepata, analize slučajeva i diskusije, i rješavanje individualnih i grupnih zadataka. Svi studenti će provesti istraživanje u dogovoru sa nastavnikom.

Kroz izučavanje ovog predmeta studenti bi trebali razumjeti stratešku ulogu marketinga u savremenoj kompaniji i razviti analitičke i sposobnosti kritičkog razmišljanja u rješavanju marketing problema, te davanju preporuka za razvoj i primjenu marketing strategija i marketing aktivnosti.

RB	Nastavna jedinica/teme	Način prezentacije	Broj sati
1.	Pojam marketinga i važnost marketinga u savremenom poslovanju	Predavanja, vježbe	2
2.	Pojam marketinga i važnost marketinga u savremenom poslovanju	Predavanja, vježbe	2
3.	Analiza okruženja	Predavanja, vježbe	2
4.	Analiza okruženja, nastavak	Predavanja, vježbe	2
5.	Pojam i važnost istraživanja marketinga	Predavanja, vježbe	2
6.	Praktični aspekti istraživanja marketinga	Predavanja, vježbe	2
7.	Praktični aspekti istraživanja marketinga, nastavak	Predavanja, vježbe	2
8.	Segmentacija, odabir ciljnog tržišta i pozicioniranje	Predavanja, vježbe	2
9.	Segmentacija, odabir ciljnog tržišta i pozicioniranje, nastavak	Predavanja, vježbe	2
10	Razvoj marketing programa – proizvod Branding	Predavanja, vježbe	2
11	Razvoj marketing programa – cijena	Predavanja, vježbe	2
12	Razvoj marketing programa – promocija	Predavanja, vježbe	2
13	Razvoj marketing programa – distribucija	Predavanja, vježbe	2
14	Specifičnosti marketinga usluga	Predavanja, vježbe	2
15	Implementacija, organizacija i kontrola marketinga	Predavanja, vježbe	2

Literatura:

RB	ISBN	Autor	Naslov
	Godina	Izdavač	Da li biblioteka raspolaže
1.	978-0132102926	Philip Kotler i Kevin Keller	Marketing Management, 14th edition *

	2011	Prentice Hall	* ili prevod u izdanju Mate Zagreb, 2007
2.	978-0133084047	Philip Kotler i Gary Armstrong	Principles of Marketing, 15th edition *
	2013	Prentice Hall	* ili prevod u izdanju Mate Beograd, 2007

Provjera znanja	%	Način provjere znanja	%
U toku nastavnog procesa	60	Aktivnost i prisustvo na nastavi	20
		Esej, projekat	30
		Prikaz knjige	10
Završni ispit	40	Pismeni/Usmeni	40
Ukupno	100		5 ECTS

Šifra predmeta		Fakultet/ Akademija/ Visoka škola	Univerzitet u Sarajevu, Centar za interdisciplinarne studije
Naziv predmeta	E-marketing	Nosilac predmeta	Prof. dr Almir Peštek
Tip predmeta	Izborni	Broj ECTS bodova	5
Godina	I	Semestar	II
Kontakt sati	15	Vježbe, konsultacije	15

Uvod i svrha modula:

E-marketing je tradicionalni marketing u kome se koriste informacione i komunikacione tehnologije, gdje posebnu pažnju posvećujemo Internetu. Nove tehnologije utiču na tradicionalni marketing tako što povećavaju efikasnost tradicionalnih marketing funkcija i transformišu marketing strategije organizacija.

Svrha predmeta je istraživanje savremenih fenomena digitalnog marketinga. Predmet je dizajniran na način da pomogne studentima u razumjevanju uloge digitalnog marketinga u savremenoj organizaciji, razvoju strategije marketinga i unapređenju ukupne uspješnosti.

Ciljevi modula:

Ciljevi predmeta se odnose na upoznavanje studenata sa modernim trendovima i praksom digitalnog marketinga i pripremu studenata za rad na sopstvenim istraživanjima u ovoj oblasti. Studenti će učiti o ključnim aspektima razvoja i primjene strategija digitalnog marketinga, te kritički sagledavati osnovne teoretske principe digitalnog marketinga i mogućnosti njihove primjene u savremenoj praksi. Nakon završetka predmeta studenti će biti u stanju da kreiraju i implementiraju strategije digitalnog marketinga, te evaluiraju njihove efekte.

Očekivani rezultati nastavnog procesa:

Predmet će biti izveden kroz prezentaciju teoretskih koncepata, analize slučajeva i diskusije, i rješavanje individualnih i grupnih zadataka. Svi studenti će provesti istraživanje u dogovoru sa nastavnikom.

Studenti će nakon završetka kursa biti u stanju da:

- objasne i primjene koncepte i alate potrebne za planiranje i implementaciju efektivnog e-marketinga u organizacijama,
- objasne i kritički sagledavaju faze u planiranju i implementaciji e-marketing strategija (e-marketing miks, e-CRM, istraživanje marketinga, e-metrike, itd),
- evaluiraju prilike i izazove elektronskih medija kao sredstava marketing komuniciranja i istraživanja marketinga i
- primjenjuju i razvijaju praktične vještine u vezi donošenja marketing odluka.

RB	Nastavna jedinica/teme	Način prezentacije	Broj sati
1.	Pojam e-marketinga	Predavanja, vježbe	2
2.	Uloga e-marketinga u organizaciji	Predavanja, vježbe	2
3.	Okruženje e-marketinga	Predavanja, vježbe	2
4.	Strategija e-marketinga	Predavanja, vježbe	2
5.	Provođenje on-line istraživanja	Predavanja, vježbe	2
6.	Razvoj plana e-marketinga	Predavanja, vježbe	2
7.	Razvoj e-marketing miksa	Predavanja, vježbe	2
8.	Razvoj e-marketing miksa, nastavak	Predavanja, vježbe	2
9.	E-metrike – mjerenje uspješnosti	Predavanja, vježbe	2
10.	Web 2.0, društvene mreže i mediji	Predavanja, vježbe	2
11.	Web 2.0, društvene mreže i mediji, nastavak	Predavanja, vježbe	2
12.	Praktični aspekti e-marketinga	Predavanja, vježbe	2
13.	Praktični aspekti e-marketinga, nastavak	Predavanja, vježbe	2
14.	Upravljanje odnosima sa korisnicima - CRM, e-CRM	Predavanja, vježbe	2
15.	Upravljanje odnosima sa korisnicima - CRM, e-CRM, nastavak	Predavanja, vježbe	2

Literatura:

RB	ISBN	Autor	Naslov
	Godina	Izdavač	Da li biblioteka raspolaže
1.	978-9958-25-058-3	Almir Peštek	E-marketing u turizmu
	2011	Ekonomski fakultet u Sarajevu	
2.	978-	Judy Strauss i	E-marketing, 7th edition

	0132953443	Raymond Frost	
	2013	Prentice Hall	
3.	978-0470634035	Dave Evans, Susan Bratton i Jake McKee	Social Media Marketing
	2010	Wiley Publishing	

Provjera znanja	%	Način provjere znanja	%
U toku nastavnog procesa	60	Aktivnost i prisustvo na nastavi	20
		Esej, projekat	30
		Prikaz knjige	10
Završni ispit	40	Pismeni/Usmeni	40
Ukupno	100		5 ECTS